

Utlåtande 2004:84 RIV (Dnr 413-1292/2000)

Förebyggande av hörselskador på barn inom barnomsorgen

Motion av Jean Anderson (v) (2000:67)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion (2000:67) av Jean Anderson (v) anses besvarad med vad
föredragande borgarråd anför i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Erik Nilsson anför följande.

Bakgrund

Jean Anderson (v) har i sin motion 2000:67, *bilaga*, föreslagit att kommunfullmäktige beslutar om mätning av ljudnivån på alla lokaler inom barnomsorgen och att barn och personal testas för tinnitus. Motionären föreslår också att kommunen ordnar en informationskampanj till personal och föräldrar om riskerna och orsakerna för hörselskada, att åtgärder vidtas för att sänka ljudnivån på alla lokaler inom barnomsorgen samt att barngrupperna återanpassas till den storlek som barnomsorgslokalerna var byggda för.

Remisser

Motionen har remitterats till Rinkeby stadsdelsnämnd, Vantörs stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd samt utbildningsnämnden år 2001 och till stadsledningskontoret år 2004.

Rinkeby stadsdelsnämnd anser att barngrupperna har ökat de senaste åren och att ljudundersökningar bör genomföras.

Vantörs stadsdelsnämnd anser att det är allt för omfattande att mäta ljudnivån i alla lokaler för barnomsorg och att testa alla barn och all personal för tinnitus. Dock ställer sig nämnden positiv till informationsåtgärder.

Östermalms stadsdelsnämnd anser att några generella mätningar inte behöver genomföras.

Utbildningsnämnden instämmer i huvudsak i motionärens förslag dock anser man att tinnitustesta alla barn är tveksamt utifrån att det inte finns bra mätmetoder.

Stadsledningskontoret anser att den minskning av antalet barn i barngrupperna som pågår tillsammans med den kontroll som finns av förskolelokaler och den fördjupade kartläggning som kommer att utföras av miljöförvaltningen är tillräckliga åtgärder för tillfället.

Mina synpunkter

Barnens miljö i förskolan är ett viktigt område. Motionen ställdes i en tid då det skedde stora neddragningar inom förskolan och barngruppsstorlekarna ökade markant. En förändring av prioriteringen av förskolan har dock skett under innevarande mandatperiod. I budget för 2003 och 2004 har det gjorts kraftfulla satsningar på förskolan. Resurserna till den kommunalt drivna förskolan har ökat med 9,2% år 2003 och med ytterligare 4% år 2004 vilket sammanlagt innebär över 13% på två år.

Jag anser att det mest centrala för att få ner bullernivån på förskolorna är att minska barngruppernas storlek och öka personaltätheten. Ett av den nuvarande majoritetens viktigaste mål för förskolan under denna mandatperiod är att i snitt minska barngruppernas storlek med två barn per grupp. Min uppfattning är att stadsdelarna arbetar mycket aktivt för att nå detta mål vilket bland annat visar sig i att ca 90 nya avdelningar öppnades under 2003. Jag anser att förskolan och dess minskade barngrupper ska vara ett fortsatt prioriterat område under kvarvarande del av mandatperioden.

Miljöförvaltningen har genomfört en studie på åtta förskolor där det uppmättes en hög ljudnivå, dock ej över gränsvärdet för bullerskador i arbetslivet. Utifrån denna undersökning har miljöförvaltningen fått i uppdrag att genomföra en fördjupad undersökning av stadens förskolor, vilket jag ser som positivt.

Det finns idag ingen lagstiftning som anger gränsvärde för buller specifikt för förskolan. Jag ser dock inte att ett sådant gränsvärde skulle vara lösningen på problemet med hög bullernivå. Det handlar istället om att hitta organisatoriska, miljörelaterade och pedagogiska metoder för att minska

bullret. Socialstyrelsen arbetar med att utveckla en handbok för att stödja förskolepersonal i det pedagogiska arbetet för att minska bullernivån. Jag anser att denna handbok bör förskolorna i staden få del av när den är färdigställd och jag tror att den kan ge idéer till hur bullernivån kan minskas utifrån varje förskolas förutsättningar. Jag anser också att staden borde verka för att arbetsmiljölagstiftningen utvecklas till att även omfatta förskolebarn.

Utifrån ovanstående framgår att det pågår ett omfattande arbete i staden med att skapa förutsättningar för att minska bullernivån och att öka medvetenheten och kunskapen om de problem som buller skapar i förskolemiljön. Jag anser därför att det inte finns behov av ytterligare undersökningar och speciella tester av tinnitus på barn och personal.

Jag förslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande.

Motion (2000:67) av Jean Anderson (v) anses besvarad med vad föredragande borgarråd anför i utlåtandet.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Mikael Söderlund* (båda m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

En god ljudmiljö i stadens förskolor är mycket viktig. Risker som barn och vuxna utsätts för i bullriga miljöer är förutom tinnitus också koncentrationssvårigheter, trötthet och hörselnedsättningar. Den enskilt viktigaste åtgärden för att förbättra ljudnivån är att förskollärartätheten ökar. Med fler välutbildade anställda får förskolan en mer pedagogisk inriktning och mer genomtänkt verksamhet.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion (2000:67) av Jean Anderson (v) anses besvarad med vad föredragande borgarråd anför i utlåtandet.

Stockholm den 26 maj 2004

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Erik Nilsson

Anette Otteborn

Särskilt uttalande gjordes av *Kristina Axén Olin*, *Kristina Alvendal* och *Rolf Könberg* (alla m) och *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Ewa Samuelsson* (kd) enligt följande.

Bullernivåerna vid förskolorna är oroväckande höga och skapar en atmosfär och vardagsmiljö som är påfrestande och stressframkallande för både barn och personal. Samtidigt är riskerna för bestående hörselnedsättningar påtagliga.

Orsakerna till bullret är inte tillräckligt identifierade. Det kan konstateras att beslutet om att införa maxtaxa i barnomsorgen ökat trycket på förskolorna med större barngrupper som följd, vilket naturligtvis är en starkt bidragande orsak till de höga ljudnivåerna. När dessutom majoriteten i Stadshuset, trots vallöften inte gör tillräckligt för att minska gruppernas storlek så kvarstår problemet med ljudnivåerna.

Kristdemokraterna vill understryka att det är mycket angeläget att förskolebarnen skall omfattas av arbetsmiljölagen.

Bullret i förskolorna påverkar inte bara barnen utan naturligtvis också personalen. Personalen omfattas av arbetsmiljölagen och därför borde åtminstone deras arbetsmiljöproblem tas på allvar. En kartläggning av förskolornas verksamhet när det gäller buller, barngruppernas storlek och om och/eller hur arbetssätt och arbetsformer kan påverka bullernivån bör genomföras.

Kristdemokraterna har i sin budgetreservation anslagit 100 miljoner kronor mer till förskolan än majoriteten, vilket skulle kunna leda till mindre barngrupper och därmed mindre buller.

I kombination med en kristdemokratisk familjepolitik med utvecklad föräldraförsäkring, barndagar samt kommunalt vårdnadsbidrag skulle detta radikalt kunna förbättra miljön på stadens förskolor. En praktisk åtgärd för att förbättra situationen vore att uppmana samtliga förskolor att montera upp så kallade ljudöron som markerar när ljudnivån är för hög.

ÄRENDET

Jean Anderson (v) har i sin motion 2000:67, bilaga, föreslagit att kommunfullmäktige beslutar om mätning av ljudnivån på alla lokaler inom barnomsorgen och att barn och personal testas för tinnitus. Motionären föreslår också att kommunen ordnar en informationskampanj till personal och föräldrar om riskerna och orsakerna för hörselskada, att åtgärder vidtas för att sänka ljudnivån på alla lokaler inom barnomsorgen samt att barngrupperna återanpassas till den storlek som barnomsorgslokalerna var byggda för.

REMISSER

Motionen har remitterats till Rinkeby stadsdelsnämnd, Vantörs stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, utbildningsnämnden och stadsledningskontoret.

Rinkeby stadsdelsnämnd beslutade den 15 mars 2001 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen med den ändring i texten att ljudnivån kommer att mätas vid "en eller flera förskolor och *fritidshem*".

Rinkeby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 mars 2001 har i huvudsak följande lydelse.

Inom förskoleverksamheten i Rinkeby är det genomsnittliga barnantalet i småbarnsgrupperna (1-3 år) 14,8 barn och i syskongrupperna (3-5 år) 18,6 barn. Barnantalet har per avdelning ökat under de senaste åren.

Årligen genomförs arbetsmiljöundersökningar bland annat vid skyddsronder och internkontroller. Frågan om hög ljudnivå i förskolelokalerna, med risk för skadlig påverkan på både barns och vuxnas hörsel, aktualiseras med jämna mellanrum i samband med dessa undersökningar. Ingen generell ljudmätning av lokalerna har dock genomförts. Inte heller testning av tinnitus förekomst bland barn och personal har förekommit de senaste åren. Fram till i mitten av nittioalet erbjöds all förskolepersonal regelbunden hörselkontroll genom kommunens försorg. Förvaltningen har därefter inte vid något tillfälle anordnat testning av personalens hörsel. Tre personer, som arbetar i barngrupp, har anmält till arbetsledningen att de fått diagnosen tinnitus. Samtliga förskolelokaler har installerat akustikplattor i taken i syfte att lokalmässigt dämpa höga ljud. Stadsdelsförvaltningen kommer under året att mäta ljudnivån vid en eller flera förskolor.

Vantörs stadsdelsnämnd beslutade den 1 mars 2002 att som svar på remissen överlämna detta tjänsteutlåtande.

Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 februari 2001 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen anser att Jean Anderson (v) tar upp viktiga frågor i sin motion. Det pedagogiska arbetet ser dock annorlunda ut idag i jämförelse med 70- och 80-talet. Ett medvetet förhållningssätt hos pedagogerna och ett annat sätt att disponera lokalerna och tid gör att många barn i en lokal inte automatiskt behöver innebära höga ljudnivåer.

När det gäller sambanden mellan stora barngrupper, stress i barnomsorgen och hörselskador är kunskaperna bristfälliga. I detta sammanhang måste också andra möjliga samband värderas. I vilka övriga miljöer vistas våra barn, där ljudvolymerna kan bli så höga att de kan bidra till utvecklandet av hörselskador? Diskoteksmiljöer och lyssning till musik i hörlurar där ljudvolymen är så hög att den utan vidare kan utveckla problem med hörseln är ett par sådana exempel. Förvaltningen är medveten om att ett högt bakgrundsbuller i förskolor och skolor kan leda till att prestationsförmågan och därmed inläringen försämras. Personer med hörselnedsättning, barn och personer med annat modersmål är extra känsliga för störande ljud vid inläring.

Mätning av ljudnivåer

Förvaltningen anser att det är allt för omfattande att mäta ljudnivån i alla lokaler inom barnomsorgen som motionären föreslår. Däremot kan det vara värdefullt att kommunfullmäktige ger i uppdrag till miljöförvaltningen att till en början göra ett urval bland stadens förskolor och fritidshem för att mäta och få en uppfattning om ljudnivån och behoven av bullermätningar. Enligt miljöförvaltningen är det komplicerat att mäta ljudnivåer. Stockholm stad bör också ta tillvara erfarenheter från andra kommuner som kanske redan har lagt ner arbete på att mäta ljudnivåer och ta del av den forskning som finns på området.

Rektor och förskolchefer har ansvaret för att kartlägga brister i arbetsmiljön och finns det misstanke om till exempel skadligt höga ljudnivåer ska detta utredas till exempel genom bullermätning och vid behov ska ljudnivån åtgärdas.

En ny produkt som kan vara av intresse kommer att prövas på en av förskolorna i Vantör, ett så kallat Sound-Ear. Detta är ett mätinstrument för egenkontroll, där personalen själva kan avläsa gränsvärden för buller. Sound-Ear har formen av ett öra som monteras upp synligt för både personal och barn och ställs på ett visst gränsvärde. Den visar sedan ett gult öra vid tillåtet värde av ljudnivån. Om sedan ljudnivån överstiger gränsvärdet aktiveras ett alarm och ett rött öra visas. En sådan mätapparat av ljudnivån har också ett pedagogiskt värde då barnen själva kan se när de är för högljudda. Detta kan utgöra ett komplement till andra mätningar.

Att barn och personal testas för tinnitus

Motionären förslår att barn och personal testas för tinnitus. Förvaltningen har tolkat förslaget att motionären menar att all personal och alla barn i Stockholms stads förskolor och fritidshem ska testas. Om det är så förslaget ska tolkas anser förvaltningen att sådana omfattande test är allt för tidskrävande och kostsamma. Man skulle kunna få fram nödvändiga kunskaper genom att utföra detta i ett begränsat urval av verksamheter.

Om barn eller personal uppvisar symtom och misstänker att de har en hörselskada ska dessa undersökas. Resurser för detta finns inom primärvården och skolhälsovården när det gäller barnen och inom företagshälsovården för de anställda. Visar det sig att den som testats har tinnitus och skadan kan ha förorsakats av miljön så måste detta utredas. Det finns regler för detta i arbetsmiljölagen och i arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter. Brister i arbetsmiljön ska åtgärdas och det är enhetscheferna som har ansvar för arbetsmiljön och på dennes initiativ ska åtgärder vidtas. I detta sammanhang kan det vara viktigt att upplysa om att arbetsmiljölagen inte är tillämplig på förskolebarn.

Förvaltningen har hittills inte fått kännedom om att någon av personalen anmält arbetsskada på grund av tinnitus. Förvaltningen har inte heller fått någon rapporterad skada enligt den olycksfall- och skaderutin som Vantörs stadsdelsförvaltning upprättat då det gäller elever i skolan och barn i förskolan.

Informationskampanj om riskerna och orsakerna till hörselskada

Förvaltningen ställer sig positiv till att Stockholm stad anordnar en informationskampanj och tycker det är bra att öka medvetenheten om risker och orsaker till hörselskador. Kampanjen bör också riktas till ungdomar som besöker lokaler med hög ljudnivå som diskotek, konserter och träningsgym. Man bör också lyfta fram goda exempel på hur ljudnivåer kan sänkas på fritidshem och förskolor med ganska enkla medel. Det finns stor erfarenhet hos förskolepersonalen som bör tas tillvara i det förebyggande arbetet.

Att sänka ljudnivån på alla lokaler

Motionären förslår - utan att precisera - att åtgärder ska vidtas för att sänka ljudnivån på alla lokaler inom barnomsorgen. Förvaltningen har inte möjlighet att överblicka behovet av sådana åtgärder men anser att detta kan ingå i kartläggningen. Vilka åtgärder som sedan bör vidtas måste sedan utredas särskilt. Lokalernas standard och utformning samt underhållet är inte oväsentligt i detta sammanhang. Detta gäller till exempel ljuddämpande plattor i tak och liknande insatser för att sänka ljudnivån.

Barngruppernas storlek

Förvaltningen kan konstatera att barngruppernas storlek har ökat under 1990-talet, vilket också bekräftas av skolverkets rapportering. Barngruppernas storlek fastställs inom varje enhet utifrån givna ekonomiska förutsättningar. Inom stadsdelens förskolor

är de storlekar på barngrupper som motionären beskriver vanliga, vilket ställer mycket höga krav både på lokalerna och personalen.

Det går inte att generalisera barngruppernas storlek utifrån fasta normer, utan gruppernas storlek kan se olika ut beroende på sammansättningen av barn i grupperna och vistelsetider, personalens kompetens, lokalernas utformning med mera. Förutsättningarna kan variera från grupp till grupp och från tid till annan. En gruppstorlek som är lämplig vid ett tillfälle kan behövas förändras uppåt eller nedåt när förutsättningarna förändras.

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade den 22 mars 2001 att överlämna och åberopa föreliggande tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen till stadskansliet.

Reservation anfördes av *Birgit Marklund m fl* (s) och *Ann-Sofi Matthiesen* (mp) till förmån för eget förslag till beslut enligt följande.

Det framkommer i förvaltningens svar att buller är ett ökande problem i våra förskolor. Den undersökning som genomförts i Danmark visar på en hög ljudnivå som i vissa fall översteg den tillåtna ljudtrycksnivån och som medför risk för hörselskada. För förskolan innebär en borgerlig politik att antalet barn ökar i gruppstorlek. Därmed finns en uppenbar risk för att ljudnivån uppgår till alltför höga värden. Det är därför angeläget att kommunen genomför mätningar av ljudnivån.

Särskilt uttalande gjordes av *Aila Erkkilä* (v) enligt följande.

Ärendet syftar på förebyggande åtgärder för att förhindra hörselskador både hos barn och personalen på förskolorna. Det är inte förenligt med ett civiliserat samhälle att vänta på ”tydliga tecken på bullerskador” innan förebyggande åtgärder sätts in.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 februari 2001 har i huvudsak följande lydelse.

Buller är ett ökande problem enligt flera av de förskolechefer förvaltningen varit i kontakt med. Problemen behandlas på olika sätt; på en del ställen arbetar man aktivt med att sänka ljudnivån medan man på en del ställen inte uppmärksammar det alls. Den danska undersökningen visade att ljudnivån var hög trots att förskoleverksamheten i de börda länderna i är jämförbar fullt ut kan man anta att resultatet i Sverige skulle kunna bli likartat.

Förskolorna har möjlighet att själva minska ljudnivån genom bl a en genomtänkt organisation och upplägg av verksamheten. Dessutom behöver lokalernas utformning, funktion och inredning ses över. Ett medvetet förhållningssätt hos pedagogerna kan

ytterligare förbättra ljudmiljön. Många barn i en lokal behöver inte innebära hög ljudnivå.

Förvaltningen anser att några generella mätningar inte behöver genomföras eftersom det inte finns några tydliga tecken på att buller på förskolorna orsakar skador hos barn och personal. Däremot bör enstaka mätningar utföras i lokaler som av olika orsaker upplevs ha besvärlig ljudmiljö. Viss teknik som mäter ljudnivån skulle kunna installeras på förskolorna och fritidshemmen. Informationen om buller ska alltid finnas tillgänglig för personalen. Alla förskolor ska arbeta förebyggande genom att göra särskilda översyner av den fysiska miljön utifrån ett bullerperspektiv vid t ex arbetsmiljöronder.

En begränsad bullerstudie skulle kunna genomföras på ett antal förskolor genom miljöförvaltningens försorg för att få en helhetsbild över staden.

Utbildningsnämnden beslutade den 26 april 2001 att

1. godkänna förvaltningen förslag till beslut
2. därutöver anföra följande.

Nämnden instämmer inte i motionärens mycket förenklade verksamhetsbeskrivning där hörselskador uteslutande härleds till barngruppernas storlek och lokalernas dimensionering. Uppkomsten av hörselskador är mer komplicerad än så. Det förebyggande arbetet bör bedrivas utifrån den kunskap som finns om hörselskador och tinnitus.

Reservation anfördes av *Margareta Olofsson m fl* (v), tjänstgörande ersättare *Maria Egnell* (mp) och *Erik Nilsson m fl* (s) till förmån för eget förslag till beslut enligt följande.

1. I huvudsak överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som yttrande över motionen "Förebyggande åtgärder av hörselskador på barn inom barnomsorgen".
2. Därutöver anföra följande.

Hörselskador är ett allvarligt problem som på bästa möjliga sätt måste åtgärdas. Det är bra att åtgärda lokaler med akustikplattor och uppnå ljudmedvetenhet hos personalen men dessa åtgärder gör inget åt grundproblemet: för stora barngrupper. Förutom de åtgärder som förvaltningen nämner måste förskola få mer resurser så att barngrupperna kan minska i storlek. Då kommer inte längre barnen att behöva skrika för att bli hörda och sedda.

Vi instämmer i förvaltningens åsikt om att man inte kan tinnitustesta barn på medicinsk väg. En audiologisk tinnitustest behöver enbart göras på dem som upplever att de har besväranden tinnitus. En tinnitustest bland personal och barn inom förskolan

måste naturligtvis i första hand göras genom enkäter. Därefter kan det bli aktuellt med audiologiska tester för framför allt personal.

Ersättnyttrande gjordes av *Helve Tsai* (sp) till förmån för det fattade beslutet.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 27 mars 2001 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i att en god ljudmiljö är mycket viktig. Risker som barn och vuxna utsätts för i bullriga miljöer är förutom tinnitus också koncentrationssvårigheter, trötthet och hörselnedsättningar. Stora barngrupper och därmed sammanhängande hög ljudnivå är en anledning till oacceptabelt höga ljudnivåer och därmed risk för bullerskador. Andra orsaker är dålig akustik i lokalerna, buller från omgivningen som trafik, datorer, ventilationssystem, möbler etc. Undersökningar visar att lokaler med dålig akustik är ett än större problem än vad som tidigare uppmärksammats. I en miljö med dålig akustik försvinner många konsonanter och därmed går också mening i det som sägs förlorad. Problem med inläring och koncentration kan alltså bottna i en ogynnsam ljudmiljö. Undersökningarna visar också att när åtgärder i lokalerna vidtas, t.ex. att rummen förses med akustikplattor, så sjunker ”konsonanttapandet” avsevärt och därmed också en stor del av problemen.

Information om orsaker till och risker för hörselskador i vissa miljöer är därför mycket viktig liksom information om hur skadligt buller kan åtgärdas. Genom att mäta ljudnivån i lokalerna får man kunskap om ljudnivån och vari eventuellt alltför högt buller består samtidigt som man uppnår ett ljudmedvetande hos personalen. Genom bullerindikatorer som t.ex. Sound Ear , som tydligt, genom att ändra färg, visar när ljudnivån blir för hög kan även små barn bli ljudmedvetna.

Att tinnitustesta barn ställer sig förvaltningen dock tveksam till på grund av att det inte finns några bra mätmetoder. Undersökningarna bygger på att personen i fråga verbalt skall beskriva sina upplevelser av ”ljud i örat”. Metoden är därför vansklig att använda på barn, som kan ha svårt att beskriva sådana upplevelser alternativt upptäcker ljud som ”inte finns”.

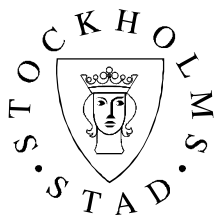
Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 februari 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Motionen är skriven år 2000, då barngruppernas storlek ökade p.g.a. sparkrav inom förskoleverksamheten. Ett av målen i den nuvarande budgeten är att i stället minska antalet barn i barngrupperna. Att minska barngruppernas storlek med oförändrad personalstyrka är den enskilt viktigaste åtgärden för att stärka kvaliteten i förskolan och de mindre barngrupperna är också en viktig åtgärd för att förbättra barnens och medarbetarnas arbetsmiljö. Ett arbete pågår i stadsdelsnämnderna för att uppnå detta mål.

Lokaler för förskolor byggs enligt byggnormerna, där hänsyn tas även till lokalens ljudnivåer. Normerna har förändrats över åren, och det är miljöförvaltningen som har tillsynsansvaret över förskolelokaler. Stadsdelsnämnderna har arbetsgivaransvar för att arbetsmiljön i lokalerna är lämplig och skall genomföra skyddsronder för att säkra detta. Som på andra arbetsplatser kan missförhållanden i förskolelokaler anmälas via skyddsombud.

Miljöförvaltningen har i december 2002 genomfört en mindre kartläggning av ljudmiljön på åtta förskolor i Stockholm. I projektrapporten Barnens ljudmiljö framkom att inga förskolor har uppnått mätvärden över det gränsvärde som anges i Arbetskyddsstyrelsens författningssamling. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har informerat kommunfullmäktige om rapporten och gett miljöförvaltningen i uppdrag att fördjupa undersökningen.

Då problemet med hög ljudnivå minskar med mindre barngrupper, minskar även behovet av övriga åtgärder enligt motionen. Stadsledningskontoret anser därför att minskningen av antalet barn i grupperna tillsammans med den kontroll som finns av dessa lokaler och den fördjupade kartläggning som kommer att utföras av miljöförvaltningen för tillfället är tillräckliga åtgärder för att förebygga hörselskador hos barn och personal inom verksamheterna.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2000:67

2000:67

Motion av Jean Anderson (v) om förebyggande av hörselskador på barn inom barnomsorgen

När barnomsorgen byggdes ut på 60- och 70-talen planerades det för barngrupper på ca 12-16 barn på daghem och ca 20 barn på fritidsgårdar och lokalerna byggdes efter dessa mått. Under 90-talets ekonomiska kris ökade dock barngrupperna i antal och ökningen fortsätter nu pga den borgerliga majoritetens fortsatte sparkrav trots att den ekonomiska konjunkturen just nu går för högvarv. Det vanliga är barngrupper på 22 barn på daghem, över 40 på fritidshem.

De större barngrupperna innebär inte bara en försämrad pedagogisk barnomsorg utan också att de rent fysiska förhållanden på daghem och fritidshem försämras. Barnen har mindre utrymme, lokalerna blir mer slitna, städningen, som också fått känna av drastiska besparingar, kan inte hålla hög kvalitet. Allvarigare är att ljudnivån ökar till skadliga proportioner. Personalen blir sjukskrivna och omplacerade för tinnitus, ett mycket plågsamt tillstånd med ständig sus, ringning mm i öronen som orsakas bl.a. av högt, gällt, upprepat eller kontinuerligt ljud, t.ex. barnskrik. Tinnitus är oftast ett kroniskt tillstånd som inte kan botas.

Barnens öron är ännu känsligare än de vuxna. Barn som vistas i lokaler där ljudnivån är hög riskerar en hörselskada som kan vara livslång. Ljudnivån på en barnomsorgslokal som över trång pga av för stora barngrupper blir lätt till en ond cirkel. Barnen talar högre och högre för att bli hörda, ju fler barn desto högre ljudnivån. Även när det finns för tillfället få barn i lokalen kan barnens röster vara höga – en vanlig reaktion hos en som lider av tinnitus är ju att tala högt, sjunga högt, vad som helst för att överrösta den plågsamma susningen i öronen.

Jag föreslår att kommunfullmäktige beslutar att

1. kommunen mäter ljudnivån på alla lokaler inom barnomsorgen
2. barn och personal testas för tinnitus
3. kommunen ordnar en informationskampanj om riskerna och orsakerna för hörselskada som riktas till personal och föräldrar
4. åtgärder vidtas för att sänka ljudnivån på alla lokaler inom barnomsorgen
5. barngrupperna återanpassas till den storlek som barnomsorgslokalerna var byggda för.

Stockholm den 11 december 2000

Jean Anderson